

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 112/2015-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. marca 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] vedenú pod sp. zn. Rvp 2589/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], vedenú pod sp. zn. Rvp 2672/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], vedenú pod sp. zn. Rvp 2673/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], vedenú pod sp. zn. Rvp 2680/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], vedenú pod sp. zn. Rvp 2681/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], vedenú pod sp. zn. Rvp 2682/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], vedenú pod sp. zn. Rvp 2683/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], vedenú pod sp. zn. Rvp 2684/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], vedenú pod sp. zn. Rvp 2685/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], vedenú pod sp. zn. Rvp 2686/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], vedenú pod sp. zn. Rvp 2687/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] vedenú pod sp. zn. Rvp 2688/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], vedenú pod sp. zn. Rvp 2689/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], vedenú pod sp. zn. Rvp 2690/2015 a sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], vedenú pod sp. zn. Rvp 2691/2015, zastúpených advokátom [REDACTED], Advokátska kancelária, [REDACTED], pre namietané porušenie „čl. 12 ods. 1, čl. 20 ods. 1, čl. 39 ods. 1“ Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. februára 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], vedená pod sp. zn. Rvp 2589/2015, a 27. februára 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vedená pod sp. zn. Rvp 2672/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vedená pod sp. zn. Rvp 2673/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vedená pod sp. zn. Rvp 2680/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vedená pod sp. zn. Rvp 2681/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vedená pod sp. zn. Rvp 2682/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vedená pod sp. zn. Rvp 2683/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vedená pod sp. zn. Rvp 2684/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vedená pod sp. zn. Rvp 2685/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vedená pod sp. zn. Rvp 2686/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vedená pod sp. zn. Rvp 2687/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vedená pod sp. zn. Rvp 2688/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vedená pod sp. zn. Rvp 2689/2015, sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vedená pod sp. zn. Rvp 2690/2015 a sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovatelia“), vedená pod sp. zn. Rvp 2691/2015 pre namietané porušenie „čl. 12 ods. 1, čl. 20 ods. 1, čl. 39 ods. 1“ Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len dohovor“) rozsudkami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Sžso/51/2013 z 9. decembra 2014, sp. zn. 10 Sžso/10/2014 z 10. decembra 2014, sp. zn. 1 Sžso/62/2013 z 9. decembra 2014, sp. zn. 10 Sžso/27/2014 z 10. decembra 2014, sp. zn. 10 Sžso/20/2014 z 10. decembra 2014, sp. zn. 10 Sžso/61/2013 z 5. novembra 2014, sp. zn. 10 Sžso/57/2013 z 5. novembra 2014, sp. zn. 1 Sžso/56/2013 z 9. decembra 2014, sp. zn. 10 Sžso/4/2014 z 10. decembra 2014, sp. zn. 10 Sžso/63/2013 z 5. novembra 2014, sp. zn. 1 Sžso/63/2013 z 9. decembra 2014, sp. zn. 4 Sžso/50/2013 z 9. decembra 2014, sp. zn. 1 Sžso/42/2013 z 9. decembra 2014, sp. zn. 10 Sžso/59/2013 z 5. novembra 2014 a sp. zn. 1 Sžso/39/2013 z 9. decembra 2014 (ďalej len „napadnuté rozsudky“).

Každý zo sťažovateľov v sťažnosti uviedol, že mu «... bol rozhodnutím Útvary sociálneho zabezpečenia FR SR (ďalej len „ÚSZ“)... zvýšený (zvalorizovaný) výsluhový dôchodok v súlade s právnymi predpismi platnými v čase vzniku nároku. Rozhodnutím ÚSZ... bol sťažovateľovi znížený výsluhový dôchodok o sumu právoplatne priznanú zákonným spôsobom. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie, ktoré rozhodnutím Podpredsedu vlády a ministra financií SR (ďalej „odvolací orgán“)... bolo zamietnuté. Sťažovateľ obidve rozhodnutia napadol v súlade so zákonom žalobou na krajskom súde, v ktorej sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia odvolacieho orgánu aj ÚSZ. Krajský súd žalobe vyhovel a rozhodnutie odvolacieho orgánu... spolu s rozhodnutím ÚSZ... rozsudkom... ako nezákonné zrušil. Rozsudok krajského súdu napadol odvolaním Podpredseda vlády a minister financií SR. Jeho odvolaniu NS SR vyhovel v plnom rozsahu...

V podanej žalobe, rovnako ako v odvolaní proti rozhodnutiu ÚSZ, sťažovateľ namietal tri skutočnosti, ktoré podľa jeho názoru odôvodňovali záver, že rozhodnutie nebolo vydané v súlade s právnymi predpismi, v dôsledku čoho bol žalobca ukrátený na svojich právach, keď mu vznikol nárok na vyplácanie zvýšeného (valorizovaného) výsluhového dôchodku, ktorý mu bol priznaný zákonným postupom, zákonným spôsobom a zo zákonných dôvodov. Sťažovateľ namietal:

- nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho orgánu,
- neprípustnosť postupu podľa ustanovenia § 105 ods. 7 zák. č. 238/2002 Z. z. v znení neskorších noviel,
- retroaktivitu z dôvodu použitia ustanovenia § 68 ods. 13 zák. č. 238/2002 Z. z. v znení neskorších noviel.

Krajský súd, ako vyplýva z odôvodnenia rozsudku, na základe vyššie uvedených námietok podanej žalobe vyhovel a rozhodnutie odvolacieho orgánu, spolu s rozhodnutím prvostupňového orgánu zrušil.

NS SR k uvedenej veci zaujal odlišný právny názor, rozsudok krajského súdu zmenil a žalobu ako nedôvodnú zamietol...

Sťažovateľ bol oboznámený s uzneseniami Ústavného súdu SR č. II. ÚS 348/2014-12, II. ÚS 351/2014-12, II. ÚS 350/2014-12, II. ÚS 352/2014-12, II. ÚS 349/2014-12, II. ÚS 347/2014-12, III. ÚS 595/2014-17, III. ÚS 596/2014-17, III. ÚS 597/2014-17, ktorými boli odmietnuté, alebo odmietnuté pre zjavnú neopodstatnenosť, skutkovo a právne identické veci s vecou sťažovateľa. Sťažovateľ napriek existencii týchto uznesení sa domnieva, že jeho práva, na ktoré poukazuje vo svojej sťažnosti boli porušené. Aj keď nepredpokladá, že Ústavný súd SR vyhovie jeho sťažnosti, len vyčerpanie všetkých právnych prostriedkov na území SR, mu zabezpečuje právo domáhať sa svojich práv na EŠLP.».

Sťažovatelia v sťažnostiach opätovne poukazujú na to, že v ich prípadoch „ide o retroaktivitu pravú, ktorá je neprípustná a ktorá je v rozpore s princípmi právneho štátu, teda je v rozpore s ústavou. Legitímne očakávania výsluhových dôchodcov sú a boli dôvodné a nespochybniteľné nielen preto, že zákonné podmienky pre priznanie boli splnené, ale aj preto, že o ich nároku bolo aj právoplatne a v súlade so zákonom rozhodnuté ešte predtým, ako nadobudol účinnosť zák. č. 185/2012 Z. z.“. Ako vyplýva z jednotlivých rozsudkov najvyššieho súdu, „tieto skutočnosti nemali pre NSSR pri rozhodovaní vo veci žiadny právny význam“, preto skutkové a právne závery ním vyvedené považujú sťažovatelia „za zjavne nedôvodné, ústavne neudržateľné a arbitrárne, majúce za následok porušenie základných práv a slobôd“. Podľa názoru sťažovateľov najvyšší súd „zrušil“ prvostupňové rozsudky „bez toho, aby sa v dostatočnej miere vysporiadal s právnym názorom krajského súdu vysloveným v odôvodnení rozhodnutia, ako aj s dôvodmi žaloby a vyjadrením sťažovateľa k podanému odvolaniu“.

Dňa 5. marca 2015 boli ústavnému súd doručené doplnenia sťažností, v ktorých sťažovatelia rozšírili svoju argumentáciu týkajúcu sa neprípustnosti aplikácie ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu s retroaktívnymi účinkami na ich prípady.

Na základe uvedených skutočností, sťažovatelia v petite žiadajú, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že napadnutými rozsudkami najvyššieho súdu bolo porušené ich „základné právo... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 12 ods. 1, čl. 20 ods. 1, čl. 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky“, aby napadnuté rozsudky najvyššieho súdu zrušil a aby sťažovateľom priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažností je námietka porušenia „*čl. 12 ods. 1, čl. 20 ods. 1, čl. 39 ods. 1*“ ústavy, základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru napadnutými rozsudkami najvyššieho súdu.

1. Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevylučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Podľa § 112 ods. 1 OSP môže súd v záujme hospodárnosti konania spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov.

Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2589/2015, Rvp 2672/2015, Rvp 2673/2015, Rvp 2680/2015, Rvp 2681/2015, Rvp 2682/2015, Rvp 2683/2015, Rvp 2684/2015, Rvp 2685/2015, Rvp 2686/2015, Rvp 2687/2015, Rvp 2688/2015, Rvp 2689/2015, Rvp 2690/2015 a sp. zn. Rvp 2691/2015 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností rozhodol ústavný súd uplatniac citované právne normy tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

2.1 Keďže sťažovatelia zhodne uviedli, že boli oboznámení „s uzneseniami Ústavného súdu SR č. II. ÚS 348/2014-12, II. ÚS 351/2014-12, II. ÚS 350/2014-12, II. ÚS 352/2014-12, II. ÚS 349/2014-12, II. ÚS 347/2014-12, III. ÚS 595/2014-17, III. ÚS 596/2014-17, III. ÚS 597/2014-17, ktorými boli odmietnuté, alebo odmietnuté pre zjavnú neopodstatnenosť, skutkovo a právne identické veci“, no napriek tomu sťažnosti podali, pretože predstavujú posledný z právnych prostriedkov ochrany ich základných práv a slobôd, ktorý musia vyčerpať pred podaním sťažností Európskemu súdu pre ľudské práva, ústavný súd nepovažoval za potrebné duplicitne ich oboznamovať s rozsahom svojich právomocí týkajúcich sa rozhodovania o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd po preskúmaní napadnutých rozsudkov najvyššieho súdu opätovne dospel k záveru, že tieto sú dostatočným spôsobom odôvodnené, najvyšší súd zrozumiteľne odôvodnil úvahy, ktoré zvolil pri prieskume zákonnosti napadnutých rozhodnutí správnych orgánov, a právne závery, na ktorých sú založené, nemožno hodnotiť ako arbitrárne. Najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnil, prečo v okolnostiach toho-ktorého prípadu ide o tzv. nepravú retroaktivitu, a nie o pravú retroaktivitu, ako tvrdia sťažovatelia, preto ich právna argumentácia založená na premise aplikácie právneho predpisu, ktorý mal spôsobiť pravú retroaktivitu, neobstojí. Ústavný súd konštatuje, že miera interpretácie na vec sa vzťahujúcich ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov vo väzbe na rozhodujúce skutočnosti toho-ktorého prípadu je adekvátne a rešpektujúca predmetnú právnu úpravu. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Takéto pochybenie však ústavný súd v napadnutých rozsudkoch najvyššieho súdu nezistil. Podľa názoru ústavného súdu preto možno úvahy najvyššieho súdu obsiahnuté v napadnutých rozsudkoch považovať za plne rešpektujúce ústavné princípy spravodlivého súdneho procesu, ako aj zákonnosti, pretože použitá miera interpretácie dotknutých všeobecne záväzných právnych predpisov zohľadňuje ich účel aj obsah.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosti sťažovateľov v časti týkajúcej sa námietky porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru napadnutými rozsudkami najvyššieho súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti (bod 2 výroku uznesenia).

2.2 Sťažnosti sťažovateľov v časti, ktorou namietali porušenie „*čl. 12 ods. 1, čl. 20 ods. 1, čl. 39 ods. 1*“ ústavy napadnutými rozsudkami najvyššieho súdu, ústavný súd odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom predpísaných náležitostí spočívajúceho v absencii odôvodnenia ako jednej zo všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a takýto nedostatok v zmysle svojej ustálenej judikatúry (napr. IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 54/2012 a iné) nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti, pretože na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom (bod 2 výroku uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2015